

LIETUVOS LAISVĖS
KOVOS SAJŪDŽIO

S T A T U T A S

I ir II

125

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDŽIO

S T A T U T A S

I

BENDRIEJI NUOSTATAI

1. Lietuvos laisvės kovos sąjūdis ir jo

tikslas

1. Lietuvos Laisvės kovos sąjūdis (LLKS) yra karinė visuomeninė savanorių organizacija tvarkoma šiuo statutu.
2. Sąjūdis iki paskutinės išsilaisvinimo kovos veikia slapta, karo stovyje.
3. Sąjūdžio tikslas yra atstatyti laisvą, nepriklausomą, demokratinę Lietuvos Respubliką.
4. Siekdamas šio didžio tikslo sąjūdis savo egzistenciją ir veiklą grindžia savo narių, dalyvių ir visų lojalių Lietuvos piliečių gera valia, vieninteliu pastangomis tinkamo lygio organizuotumu, pasiaukojimu ir sąmoninga bei griežta drausme.
5. Sąjūdžio šūkis: "Atiduok Tėvynei ką pri-
valai".

2. Sąjūdžio uždaviniai.

6. Sąjūdis:

- 1) kovoje su okupantu ir savo pasidavėlių kraštui pragaištinga dvasia ir veikla, slopindamas okupantų ir pasidavėlių pastangas naikinti bei grobti

krašto gyvasias jėgas, dvasines vertybes ir ūkines gėrybes;

- 2) organizuoja, rengia ir saugo sąjūdžio narius, dalyvius bei visas kitas gyvasias jėgas, dvasines vertybes ir ūkinių gėrybių išteklius lemiamam išsilaisvinimo kovos ruožtui;
- 3) lemiamuoju išsilaisvinimo kovos momentu laikinai perima į savo rankas karinę ir civilinę valdžią;
- 4) auklėja bei stiprina sąjūdžio narių, dalyvių ir visuomenės Tėvynės meilę, atsparumą, išsilaisvinimo kovos dvasią bei pasiryžimą laimėti ir siekia, kad kiekvienas Lietuvos pilietis įneštų kuo didžiausią savo įnašą krašto išsilaisvinimo kovai;
- 5) ugdo lietuvių tautišką susipratimą, nepriklausomybės troškimą, valstybiškumą, kultūrą, dorovę, darbštumą, viningumą, iniciatyvą ir narsumą;
- 6) per spaudą (laikraščius, atsisaukimus ir kt. leidinius) ir gyvu žodžiu informuoja visuomenę apie vidaus ir tarptautinę karinę ir politinę padėtį, orientuoja ją svarbesniais klausimais, kelia viešumon priešė niekšiškus darbus bei kėslus ir kitus visuomenei žinotinus dalykus;
- 7) demaskuoja krašto išdavikus bei jų darbus ir griežtomis priemonėmis užkerta kelią jų veiklai; renka reikalingą medžiagą apie visus šiuo metu pasislėpusius nuo tautos teisingumo

rankos išdavikus, kad ateityje už padarytus kraštui bei tautai pragaištingus veiksmus jie neišvengtų užsielnytos bausmės;

- 8) kovoja su nusikaltimais ir rūpinasi visuomenės saugumu; rengia ją saugotis ir gintis nuo priešu, esant pavojui - išpėjašteikia pagalbą prieš užpuolimo ir kitais atvejais;
- 9) propaguoja, organizuoja ir vykdo nūo raudonojo teroro nukentėjusių sąjūdžio narių, dalyvių bei kitų krašto gyventojų, atsidūrusių skurde, rėmimą.

3. Sąjūdžio santvarka.

7. Savo uždavinių įgyvendinimui sąjūdis per savo narius bei dalyvius išvysto karinę ir visuomeninę veiklą.

Sąjūdį valdo sąjūdžio taryba per savo prezidiumą.

Sąjūdžio karinei veiklai vadovauja sąjūdžio gynybos pajėgų vadas, padedamas sąjūdžio gynybos pajėgų štabo.

Sąjūdžio visuomeninei veiklai vadovauja sąjūdžio visuomeninės dalies viršininkas, padedamas sąjūdžio

ir visuomeninei veiklai vadovauja tų org. vienetų vadai, padedami org. vienetų vadovybių ir tarybų narių.

Sąjūdžio narių, dalyvių ir sąjūdžiui nepriklausančių asmenų nusikaltimų prieš Lietuvos bei sąjūdžio interesus byloms spręsti ir nu-

sikaltėliams bausti yra sąjūdžio teismai, kurie veikia, vadovaudamiesi sąjūdžio okupacijos meto baudžiamuoju statutu, sąjūdžio teismų, santvarkos statutu ir sąjūdžio teismų proceso taisyklėmis.

8. Sąjūdžio organizaciniai vienetai skirstomi į :

- a) stambesnius organizacinius vienetus,
- b) smulkesnius " "
- c) atskirus " "
- d) vadovybės dalinius " "

Sąjūdžio organizacinių vienetų apibūdinimas.

9. Sąjūdžio org. vienetai apibūdinami taip:

a) stambesni organizaciniai vienetai.

Sritis (Sr) - org. vienetas, savo sudėtyje turintis srities vadą, štabą, visuomeninę dalį ir keletą apygardų;

Apygarda (Ap) - org. vienetas, savo sudėtyje turintis apygardos vadą, štabą, visuomeninę dalį ir keletą rinktinių;

Rinktinė (Rn) - org. vienetas, savo sudėtyje turintis rinktinės vadą, štabą, visuomeninę dalį ir keletą tėvūnijų;

Tėvūnija (Tv) - org. vienetas, savo sudėtyje turintis tėvūnijos vadą, štabą, visuomeninę dalį ir keletą smulkesnių org. vienetų; tėvūnijos veikimo plotas - 2-4 valsčių plotas (pagal Nepriklausomos Lietuvos administracinį padalinimą);

P a s t a b a: išimtiniais atvejais tėvūnijos sudėtyje partizanų rikiuotės dalių gali ir nebūti; tokiais atvejais

jų nebuvimą tur kompensuoti energingesnis tėvunijos vedovybės ir slapukų veikimas.

b) Smulkesni organizaciniai vienetai.

Kuopa (Kp) - operacinis ir administracinis vienetas, savo sudėtyje turįs kuopos vadą, kuopos vado padėjėją, kuopos visuomenininką, kuopos ūkvedį ir 1 - 3 būrius, bet iš viso nemažiau kaip 40 P; normali kuopos sudėtis 52 P, didžiausia - 130 P;

Būrys (Br) - savarankiškas kautynių ir ūkinis vienetas, savo sudėtyje turįs būrio vadą, būrio visuomenininką, būrio ūkvedį ir 1-3 skyrius. bet iš viso nemažiau kaip 12 P; normali būrio sudėtis - 23 P, didžiausia - 39 P;

Skyrius (Sk) - mažiausias kautynių vienetas, savo sudėtyje turįs skyriaus vadą ir 2 grandis; mažiausia skyriaus sudėtis 6 P; skyriaus vadas vykdo ir vienos grandies vado pareigas; normali skyriaus sudėtis 9 P, didžiausia - 11 P;

Grandis (Gr) - neskaldomas org. vienetas savo sudėtyje turi grandies vadą ir 2-4 P;

Laisvės kovotojų slapukų grandis (SGR) - laisvės kovotojų slapukų org. vienetas, savo sudėtyje turįs slapukų grandies vadą ir 1-3 slapukus; slapukų grandis bei atskiri slapukai gali būti bet kurio aukštesnio org. vieneto vado betarpiškoje priklausomybėje.

c) Atskiras organizacinis vienetas.

Atskiru org. vienetu laikomas toks org. vienetas, kuris betarpiškai įeina į sudėti, dviem ar daugiau 1 laipsniu už jį aukštesnio org. vieneto. Pav., grandis be-

12 Lsh
tarpiškai įeinanti į Br sudėtį, laikoma atskira grandimi.

Atskiri org. vienetai sudaromi tais atvejais, kai jų įjungimas į jiems prideriamą aukštesnių org. vienetų sudėtis sudaro vadovavimo nepatogumų arba, kai specialūs, jiems skiriami uždaviniai reikalauja betarpiško aukštesnių viršininkų vadovavimo.

Į atskiro org. vieneto sudėtį gali įeiti slapukų grandys bei paskiri slapukai.

d) Vadovybės dalinys.

Būrio ir bet kurio aukštesnio už jį org. vieneto vadovybės nariai, drauge su vadovybės pagalbiniais pareigūnais ir paskirtais prie vadovybės partizanais, sudaro to org. vieneto vadovybės dalinį.

Kiekvienas vadovybės dalinys turi būti pakankamai pajėgus savarankiškai:

- a) kautis.
- b) vykdyti saugos ir sekimo tarnybą,
- c) pažinti reikalingiausius plotus ir žygiakelius,
- d) vykdyti apsirūpinimo uždavinius.

10. Sąjūdžio org. vienetai organizuojami ir išformuojami, o tai pat į sąjūdžio ir jo org. vienetų sudėtį įjunginama ir iš jų išskiriama šia tvarka:

Sritys - sąjūdžio prezidiumo tarybos nutarimu;

Apygardos - tiesioginio viršininko, nežemesnių, kaip SrV teisių įsakymu;

Rinktinės - tiesioginio viršininko, nežemesnių, kaip ApV teisių, įsakymu;

Tėvūnijos - tiesioginio viršininko, nežemesnių kaip KūV teisių, įsakymu;
Kuopos ir būriai - tiesioginio viršininko, nežemesnių kaip TvV teisių, įsakymu;
Skyriai - tiesioginio viršininko, nežemesnių kaip KpV teisių, įsakymu;
Grandys - tiesioginio viršininko, nežemesnių kaip BrV teisių, įsakymu;
S grandys - bet kurio atskirai veikiančio aukštesnio org. vieneto vado įsakymu.

11. Bet kuriam sąjūdžio org. vienetai organizuoti bei vadovauti gali būti skiriami:

P organizuoti bei vadovauti - tik P,
S " " " " " - P arba S.

4 Viršininkai ir valdiniai.

12. Visi LK remiantis šiuo statutu vienas kitam gali būti viršininkas ar valdinys, vyresnysis ar jaunesnysis.

13. LK, kuriam sąjūdžio statutu ar įsakymu pavesta nuolat ar laikinai vadovauti kitiems LK-jams, yra jų LK-jų viršininkas; LK-jai, kuriems jie vadovauja, yra jo valdiniai.

14. Viršininkai, kuriems LK nors ir laikinai tarnybiškai priklauso, vadinasi tiesioginiais viršininkais. Artimiausias netarnybiškas tiesioginis viršininkas vadinasi betarpišku viršininku.

15. LK-jų tiesioginiai viršininkai:

- 1) Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas,
- 2) Sąjūdžio Gynybos pajėgų Vadas,
- 3) Srities Vadas

- 4) Apygardos Vadas,
- 5) Rinktinės Vadas,
- 6) Tėvūnijos Vadas,
- 7) Kuopos Vadas,
- 8) Burio Vadas,
- 9) Skyriaus Vadas,
- 10) Grandies Vadas,
- 11) S Grandies Vadas,

jų vadovaujamų
organizacinių vie-
netų LA-jams.

16. Visi LA-jų viršininkai, pagal jų einamąsias sąjūdyje pareigas, skirstomi į jaunesnius vadus ir vyresnius vadus:

jaunesnieji vadai - iki KPVPd įskirtinai,
vyresnieji vadai - pradedant KPVP įskirti-
nai.

5. Bendrosios viršininkų pareigos ir teisės

17. Viršininkas atsako už jo vadovaujamo org. vieneto vidaus tvarką, valdinių parengimą, drausmingumą, org. vieneto turta ir lėšas, pir-
miausia, prieš savo betarpišką viršininką ir
prieš aukštesnę vadovybę.

18. Viršininkas turi būti teisingas ir rū-
pestingas; jis visur turi būti pavyzdžiu savo
valdiniam ir visada turi saugoti savo autori-
tetą valdiniuose ir visuomenėje.

19. Viršininko pareiga tėviškai rūpintis
jam pavestais pavaldiniais, jų mokymu ir auklė-
jimui. Jis turi saugotis savo org. vienete išlai-
kyti pakilusią dvasią ir kovos nuotaiką, įgyven-
dinti, palaikyti ir gerbti gražius papročius.

20. Viršininkas auklėja savo valdiniuose
Tėvynės meilę, didvyriškumą, drausmingumą, sąži-
ningumą, narsumą, klusnumą darbštumą ir tvirtą
valią.

21. Viršininkas turi ne tik nurodyti išaiškinti ir tikrinti savo valdinių veiklą, bet ir nurodyti praktiškus vykdymo būdus, padėti valdiniams susidaryti reikiamas sąlygas jiems skirtų uždavinių vykdymui, skatinti juos savo paties asmeniškos veiklos pavyzdžiu.

22. Sužeisto ar susirgusio LK-jo gydymu rūpintis yra šventa pareiga jo artimiausio viršininko; šio viršininko artimiesiems, gydymu rūpinasi artimiausi sužeistojo (susirgusiojo) LK-jo bendradarbiai, apie sužeistąjį (susirgusįjį) tuojau pranešdami jo artimiausiam ar aukštesniam tiesioginiam viršininkui.

23. Viršininkas privalo nustatyta tvarka ir laiko tarpais tiekti savo betarpiškam viršininkui žinias apie padėtį ir veiklą.

24. Viršininkas, veikdamas savarankiškai ir reikšdamas iniciatyvą, neturi nutolti nuo aukštesniojo viršininko vedamos bendros darbo linkmės.

25. Viršininkas griežtai kovoja su sąjūdiu bei LK-jų garbą žeminančiais reiškiniais ir kaltininkus baudžia pats ar kaip tarpininkauja jų nubaudimui.

26. Kiekvienas smulkesnis org. vienetas vadas sprendžia nesusipratimus, kilusius LK-jų tarpe, o taip pat nesusipratimus, kilusius tarp LK-jų, sąjūdžio dalyvių bei visuomenės, arba tarpininkauja jų išsprendimui.

27. Viršininkas, pastebėjęs žemesniojo viršininko įsakymuose ką nors priešingo statutui ar sąjūdžio idėjai, tokį įsakymą išako atšaukti, o skubiais atvejais pats jo vykdymą sustaiko.

28. Viršininkas savo valdiniam turi teisę išsakyti ir reikalauti tarnybinius įsakymus vykdyti. Viršininko duodami įsakymai turi būti trumpi, aiškūs, tikslūs, galimi įvykdyti ir neprieštarauja statutui, aukštesnės vadovybės įsakymams, instrukcijoms bei nurodymams.

Duodamas sudėtingesnį įsakymą žodžiu, viršininkas turi reikalauti įsakymą pakartoti.

29. Viršininkas turi teisę jam pavesto org. vienetu ribose perkelti jo vadovybėje esančius LK-jus iš vieno padalinio į kitą.

6. Vyresnieji ir jaunesnieji.

30. Pagal einamasias pareigas sąjūdyje LK-jai vieni kitiems gali būti vyresnieji ir jaunesnieji.

31. Laisvės kovotojai karžygiai, apdovano-tieji Laisvės Kovos Kryžiumi, garbės laisvės kovotojai, apdovano-tieji Vyčio Kryžiumi, LK-jai savanoriai kūrėjai ir senesnieji LK-jai yra laikomi vyresniaisiais kitiems tolygių užima-mų vietų bei laipsnių LK-jams.

32. Vyresnieji gali reikalauti iš vyres-niųjų, jaunesniųjų drausmės ir mandagumo,

jaunesnieji visada gerbia vyresniuosius.

33. Kai jaunesnieji viešojoje vietoje ardo tvarką arba nusižengia drausmei, garbei ar pa-dorumui vyresnieji turi jį išpėti.

Vyresnysis apie jaunesniuosius, nusižen-gusius drausmei, garbei ar padorumui, tuoju pa-praneša jų viršininkams.

Jaunesnieji, kurie čia nurodytais atvejais nepaklauso vyresniojo išpėjimo, traukiami at-sakomybėn.

II

V A L D Y M A S .

S a j ū d ž i o v a i d y m a s .

1. Sąjūdžio Taryba.

34. Sąjūdį valdo sąjūdžio vykdyti Taryba per savo prezidiumą.

35. Sąjūdžio tarybą sudaro:

- 1) Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas,
- 2) Sąjūdžio Tarybos Gynybos Pajėgų vadas,
- 3) Sąjūdžio Visuomeninės Dalies Viršininkas (Sąjūdžio VPV)
- 4) Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Sekretorius,
- 5) Sričių Vada,
- 6) Sąjūdžio GP Vadovybės nariai,
- 7) " " " "
- 8) Sričių Tarybų nariai, nežemesni kaip ApV teisiai,

36. Sąjūdžio Taryba.

- 1) nustato sąjūdžio veikimo gaires, statusus, programas,
- 2) svarsto ir sprendžia svarbiausius sąjūdžio egzistencijos, veiklos, politinius, tautinius ir strateginius klausimus,
- 3) renka sąjūdžio garbės laisvės kovotojus,
- 4) renka Prezidiumo branduolį.

2. Sąjūdžio Tarybos Prezidiumas.

37. Sąjūdžio Tarybos Prezidiumą sudaro:

- 1) Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas,

- 2) Sąjūdžio Gynybos Pajėgų Vadas (Sąjūdžio GPV),
 - 3) " Visuomeninės Dalies Viršininkas (Sąjūdžio VDV)
 - 4) " Tarybos Prezidiumo Sekretorius,
 - 5) " Gynybos Pajėgų Stabo Viršininkas,
 - 6) " Visuomeninės Dalies Tautinio Skyriaus Viršininkas,
 - 7) " Visuomeninės Dalies Politinio Skyriaus Viršininkas,
38. Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas. Sąjūdžio GPV ir Sąjūdžio VDV sudaro Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo branduolį.

Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo branduolio nariai renkami, nemažesne kaip dviejų trečdalių visų sąjūdžio tarybos narių balsų dauguma. Sąjūdžio GPV ir Sąjūdžio VDV renkami, jų kandidatūras pasiūlius sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkui.

39. Kitus sąjūdžio Tarybos Prezidiumo narius koptuoja Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas, gavęs atitinkamo Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Branduolio nario pritarimą.

Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo sudėtinė normaliai turi būti įtraukta po du, išimtiniais atvejais bent po vieną atstovą iš kiekvienos srities.

40. Sąjūdžio Tarybos Prezidiumas.

1) svarsto ir sprendžia skubius ypatingo slaptumo reikalaujančius klausimus, prisiimdamas Sąjūdžio Tarybos nustatytą veikimo gairių;

2) ruošia ir patiekia Sąjūdžio Tarybai

įvairius projektus;

3)vykdo sąjūdžio tarybos nutarimus;

4)tvirtina: a)srėčių vadus, b)srėčių atstovus į Sąjūdžio vadovybę ir c)Sąjūdžio GP ir Sąjūdžio VD ūkines apyskaitas.

3. Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas.

41. Sąjūdžiui vadovauja ir jį tvarko Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkas.

42. Prezidiumo Pirmininkas yra tiesioginis viso sąjūdžio, visų sąjūdžio organizacinių vienetų ir laisvės kovotojų viršininkas. Jis asmeniškai atsako už Sąjūdžio narių, dalyvių ir kitų krašto gyventojų visapusišką, parengimą išsilaisvinimo kovai bei lemiamam tos kovos ruošimui.

43. Prezidiumo Pirmininko betarpiškai priklauso Sąjūdžio GPV, Sąjūdžio VDV ir Prezidiumo Sekretorius.

44. Prezidiumo Pirmininkas;

1)atstovauja Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjūdį ir Sąjūdžio vardą pasirašo sutartis, aktus ir įgaliojimus;

2)veda direktyvas visais išsilaisvinimo kovos vedimo reikalais;

3)kontroliuoja Sąjūdžio veiklą;

4)gerina Sąjūdžio santykius su veiksniais turinčiais reikšmės Lietuvos išsilaisvinimo reikalui;

5)kelia laisvės kovotojus partizanus į karininkų laipsnius;

6)laisvės kovotojus ir Sąjūdžio dalyvius už pasižymėjimą kovoje su priešu bei už kitus nuopelnus Lietuvai ir Sąjūdžiui apdovanoja **L a i s v ė s
k o v o s k r y ž i u m i**

131041

I laipsnio (su kardais) ir L a i s v ē s
K o v o s K r y ž i u m i I laipsnio;

- 7) laisvės kovotojams ir Sąjūdžio dalyviams kovoje su priešu pasižymėjusiems karų - giškumu ir ypatingais nuopelnais Lietu - vai ir Sąjūdžiui, suteikia L a i s v ē s K o v o t o j o K a r ž y g i o garbės vardą, kartu apdovanojamas juos Laisvės kovotojo Kryžiumi I laipsnio (su kardais);
- 8) pasiūlo Sąjūdžio Tarybai sąjūdžio GPV ir Sąjūdžio VDV kandidatus;
- 9) skiria savo pavaduotojus;
- 10) skiria sąjūdžio Tarybos ir Prezidiumo po - sėdžius ir juose pirmininkauja;
- 11) patiekia sąjūdžio Tarybai Prezidiumo veik - los ataskaitas,

45. Prezidiumo Pirmininkas Tvirtina:

- 1) sąjūdžio GP suskirstymą sritimis ir apy - gardomis;
- 2) sąjūdžio GPV ir sąjūdžio VDV veiklos ata - skaitas, sąjūdžio GP ir sąjūdžio VD vado - vybių posėdžių protokolus.

46. Prezidiumo Pirmininkas turi teisę:

- 1) atleisti prezidiumo narius;
- 2) leisti nutarimus, turinčius galios igi są - jūdžio Taryba ar Prezidiumas juos pakeis;
- 3) dovanoti baudas.

4. Sąjūdžio Gynybos Pajėgų Vadas.

47. Sąjūdžio Gynybos Pajėgos vadovauja ir jas tvarko Sąjūdžio Gynybos Pajėgų Vadas (są - jūdžio GPV);

48. Sąjūdžio GPV yra tiesioginis Sąjūdžio GP visų GP organizacinių vienetų ir laisvės kovo - tojų Vairšininkas. Jis asmeniškai atsako už vi - sapusišką Sąjūdžio GP parengimą išsilaisvinimo

kovai bei lemiamam tos kovos ruožtui.

49. Sąjūdžio GP Vado betarpiškai priklauso Sr vadai ir Sąjūdžio GPSV.

50. Sąjūdžio GPV:

- 1) duoda Sąjūdžio Gynybos Pajėgoms direktyvas visais jų veiklos reikalais;
- 2) sudaro Sąjūdžio GP vyresniųjų vadu mokymo programą ir planus;
- 3) asmeniškai vadovauja neaktyviajam Sr ir Ap vadų teisės turinčių viršininkų parengimui;
- 4) kontroliuoja sąjūdžio GP ir sričių veiklą, parengimą, mokymo eigą ir lėšų naudojimą;
- 5) derina bei lygina sričių veikimą, vienu sričių patyrimą pritaiko ir pertiekia kitoms;
- 6) patiekia Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkui Sąjūdžio GP veiklos ataskaitas ir Sąjūdžio GP vadovybės posėdžių protokolus;
- 7) patiekia Sąjūdžio Tarybos Prezidiumui tvirtinti sąjūdžio GPS ūkines apyskaitas;
- 8) leidžia įsakymus Sąjūdžio Gynybos Pajėgoms.

51. Sąjūdžio GPV tvirtina Sąjūdžio GPS skyrių viršininkus.

52. Sąjūdžio GPV turi teisę atleisti Sr vadus ir Sąjūdžio GPS skyrių viršininkus.

5. Sąjūdžio Visuomeninės Dalies Viršininkas

53. Sąjūdžio Visuomeninės Dalies Viršininkas (Sąjūdžio VDV) vadovauja visuomeninei veiklai. Jis asmeniškai atsako už Sąjūdžio narių

Sąjunginio Organizacinio vieneto valdymas.

1. Sąjunginio organizacinio vieneto Tarybos

58. Kiekviename atskirai veikiančiame sąjunginio org. vienetė (išskiriant SGr) yra to org vieneto Taryba.

59. Atskirai veikiančio org. vieneto Taryba sudaro:

- 1) org. vieneto vadas,
- 2) " " vadovybės nariai,
- 3) " " vado betarpiškai priklausančių org. vienetų vadai (išskiriant SGrV)

Pastaba: į atskirai veikiančio skyriaus tarybos sudėtį įeina ir visi skyriaus vado betarpiškai priklausantieji grandžių vadai; į atskirai veikiančio Br Tarybos sudėtį įeina ne daugiau kaip pusė Br vadovybės parinktų BrV-do betarpiškai priklausančių SGr vadų; į Kp Tarybos sudėtį įeina ne daugiau kaip ketvirtadalis Kp vadovybės parinktų Kp vado betarpiškai priklausančių SGr vadų.

60. Org. vn. Tarybos posėdžius skiria bei juose pirmininkauja ir visą tarybos vardą susirašinėjimą veda org. vn. vadas arba jo pavestas tarybos narys.

61. Tarybos posėdžiuose sekretoriauja org. vn. vado adjutantas arba vado pavestas tarybos narys.

61. Org. vn. Taryba.

- 1) ilgesnį laiką (2 mėn.) negalint atstatyti nutrūkusio ryšio su aukštesne vadovybe, vykdo aukštesnės vadovy-

- bēs funkcijas, prisilaikydama statuto ir aukštesnės vadovybės nustatytų veikimo gairių;
- 2) visais atvejais, kai tik iškyla reikalas, renka kandidatus savo org. vn. vado bei org. vn. vadovybės narių vietoms užimti ir prašo atitinkamus viršininkus šiuos kandidatus tvirtinti;
 - 3) aukštesnio org. vn. vadui pareikalavus renka atstovą (atstovus) nuo savo org. vn. aukštesnės vadovybės;
 - 4) statuto nustatyta tvarka renka savo org. vieneto garbės laisvės kovotojus;
 - 5) svarsto ir tvirtina org. vieneto (stambesnių org. vn. - tik štabo) ūkines apyskaitas;
 - 6) svarsto ir sprendžia kitus nekarninius reikalus, kuriuos iškelia org. vieneto vadas ir tarybos nariai.
- Pastaba: kandidatus org. vn. vado vietai užimti renkamas nemažesne kaip 2 dviejų trečdalių visų org. vn. tarybos narių balsų dauguma.

Pastaba II: smulkesnių org. vn. taryboms šio str. 3 ir 4 pastraipos netaikomos.

62. Org. vn. tarybos pirmininkas bei nariai, kurių susirinkimas į vieną vietą nesudaro didesnių sunkumų bei pavojams, savo funkcijas vykdo susėdami į posėdį. Kiti tarybos nariai, kuriems šių sąlygų nėra, saugumo sumetimais į tarybos posėdį nekviečiami. To posėdžio nedalyvavusius tarybos narius tarybos pirmininkas raštu ar žodžiu painformuoja apie posėdį.

dyje svarstytus reikalus bei priimtus nutarimus ir prašo juos iki nustatyto termino pareikšti savo nuomonę. Tarybos nariai, kurių nuomonių pareiškimo tarybos pirmininkas dėl ne nuo jo priklausančių prižasčių nustatyta laiku negauna skaitomi susilaikiusiais nuo nuomonių pareiškimo.

63. Org. vn. tarybos nutarimuose, kur tai reikalinga, turi būti konkrečiai nurodomi pareigūnai atsakingi už tų nutarimų įgyvendinimą.

64. Org. vn. tarybos nutarimai laikomi galiojančiais, jei jie:

- 1) neprasilenkia su šio statuto nuostatais,
- 2) priimti ir patvirtinti reikiamos daugumos tarybos narių parašais.

65. Už kiekvieną org. vn. tarybos nutarimą asmeniškai atsakingas jį priėmęs tarybos narys.

66. Sąjūdžio org. vn. nariai už savo org. vn. tarybos nutarimų nevykdymą atsako kaip už viršininko įsakymų nevykdymą.

2. Sąjūdžio organizacinių vienetų vadovybės.

Bendrybės

67. Kiekvieno atskirai veikiančio org. vn. (išskiriant SCR) vadovybę sudaro:

- 1) org. vn. vadas,
- 2) " " vadovybės nariai.

68. Stambesnio org. vn. vadovybės nariais laikomi: org. vn. visuomenininkas ir org. vn. ūkvedis.

Pastaba: kuopos vadovybės nariai laikomi ir KpVpd.

70. Org. vn. vadais ir org. vn. vadovybių nariais gali būti tik P. Išimtis čia tesudaro VD skyrių viršininkai ir S grandžių vadai, kuriais gali būti S.

Stambesnių organizacinių vienetų vadovybės.

71. Stambesnių org. vn. vadovybių organizacija, veikla, vadovybių bei jų narių funkcijas nustato atskiras statutas.

Atskirai veikiančių smulkesnių organizacinių vienetų vadovybės.

72. Atskirai veikiančio smulkesnio org. vn. vadovybė:

1) svarsto ir sprendžia partizanų -kandidatų priėmimo klausimus;

2) svarsto ir sprendžia visuomeninės veiklos klausimus, rengia minėjimus ir auklėjančio turinio pasikalbėjimus, saugo ir ugdo gražius papročius (tradicijas);

3) tiria išdavikų darbus ir imasi priemonių nutraukti ar paraližuoti jų veiklą;

4) svarsto ir sprendžia org. vn. vienetų tiekimo, aprūpinimo, sanitarijos reikalus, rūpinasi lėšų padidinimu;

5) organizuoja ir betarpiškai vykdo reikiamą nukentėjusių nuo bolševikinio teroro sąjūdžio narių, dalyvių ir kitų gyventojų atsidūrusių skurde (esančių kalėjimuose, ištėmimo, besislaps-
tančių ir kt.);

6) svarsto ir sprendžia kitus nekarinius reikalus, kuriuos iškelia org. vn. va-

135

das ar vadovybės nariai.

Pastaba: šio str. I pastraipa taikoma
org. vn., mažesnio kaip 30 vado-
vybė.

73. Atskirai veikiančio smulkesnio org.
vieneto visuomenininkas yra org. vn. vado pa-
dėjėjas visuomeninės veiklos srityje. Jis
veikia pagal statuto, aukštesnės vadovybės
ir savo org. vn. vado nurodymu. Be to, jis sek-
retoriauja org. vn. tarybos ir vadovybės posė-
džiaose ir padeda tvarkyti org. vn. raštinės
reikalus.

74. Atskirai veikiančio smulkesnio vie-
neta ūkvedis yra org. vn. vado padėjėjas ūkio
srityje. Jis rūpinasi visais org. vn. ūkiniais
reikalais, tvarko org. vieneto kases bei tur-
to knygas ir atskaitomybės dokumentus.

Savo veikloje ūkvedis vadovaujasi statu-
to, aukštesnės vadovybės ir org. vieneto vado
duodamais nurodymais.

3. Sąjūdžio organizacinių vienetų vadai.

75. Kiekvienas sąjūdišio org. vn. vadas:

- 1) vadovauja jam pavestam org. vienetui;
- 2) yra tiesioginis visų to org. vieneto
LK viršininkas;
- 3) asmeniškai atsako už visų jo vadovau-
jamų sąjūdišio narių, dalyvių ir kitų
org. vieneto veikimo plote ribose esan-
čių gyventojų visuomenišką parengimą
išsilaisvinimo kovai bei lemiamam tos
kovos ruošimui;
- 4) organizuoja LK-jus, tiria ryšių ir or-
ganizuoto veikimo išplėtimo galimybes;
- 5) derina bei lygina jo betarpiškai pri-
klausančių org. vienetų (ar LK-jų) vei-

1850
--
kimą, vieną org. vienetą (ar LK-jų) patyrimą
pritaiko ir pertiekia kitiems;

6) patiekia savo betarpiškam viršininkui:

a) veiklos žinias,

b) ūkines apyskaitas (stambesnių org.
vn. tik štabe),

c) mokesčių aukštesnei vadovybei;

7) patiekia savo betarpiškam viršininkui
tvirtinti jo vadovaujamo org. vieneto
tarybos posėdžio protokolo išrašą lie-
čiantį išrinkimą kandidato org. vieneto
vado vietai užimti.

76. Kiekvienas sąjūdžio org. vn. vadas tvirti-
na ir turi teisę atleisti:

1) jo vadovaujamo org. vieneto vadovybės
narius;

2) jo betarpiškai priklausančių org. vie-
netų vadus;

stambesnių organizacinių vienetų
vadai.

77. Kiekvienas stambesnio org. vieneto vadas:

1) ilgesnį laiką (2 mėn.) negalėdamas atsta-
tyti nutrūkusio ryšio su aukštesne vado-
vybe, savo org. vieneto atžvilgiu:

a) vykdo funkcijas, nurodytas 44 str.

1 ir 4 pastraipose,

b) turi teisės nurodytas 46 str. 2
ir 3 pastraipose;

2) bendradarbiauja ir palaiko ryšius su
reikiamais gretimų org. vienetų vadais;

3) lankydamasis org. vienetuose daro sku-
dų apklausinėjimus;

4) tikrina org. vn. štabo visuomeninės dali
ir betarpiškai priklausančių org. viene
veiklą, mokymo eigą, vadų ir P parengimą
(statutų, įsakymų ir taktikos žinojimą)

aprūpinimo stovį, ginklavimo ir kitoki turtą, medžiaginių gėrybių bei lėšų naudojimą, atskaitomybę ir tikrinimo rezultatus bei išvadas praneša tikrintojų org. vienetų vadams ir savo betarpiškam viršininkui;

5) leidžia įsakymus jo vadovaujamam org. vienetui.

a) Srities Vadas.

78. Sr vado betarpiškai priklauso Ap vadai, SrSV ir SrVDV.

79. SrV:

1) duoda sričiai vadovaujamų nurodymų visais išsilaisvinimo kovos vedimo reikalais;

2) sudaro srities^p jaunesniųjų vadų mokymo programas ir planus;

3) vadovauja neakivaizdiniam RnV ir TvV teises turinčių viršininkų parengimui;

4) srities P kelia į aukštesnius P laipsnius (iki viršilos įskirtinai);

5) pasižymėjusius srities LK-jus ir sąjungio dalyvius apdovanoja L a i s v ė s K o v o s K r y ž i u m i II laipsnio (su kardais) ir L a i s v ė s K o v o s K r y ž i u m i II laipsnio.

80. SrV tvirtina srities suskirstymą rinktinėmis.

b) Apygardos Vadas.

81. Ap vado betarpiškai priklauso Rn vadai, ApSV ir ApVDV.

82. ApV:

1) duoda apygardai vadovaujamų nurodymų visais išsilaisvinimo kovos vadimo reikalais;

- 2) sudaro apygardos P mokymo pro ramą ir planą;
- 3) asmeniškai vadovauja aktyviais ar neaktyviais KpV ir KpPd teisės turinčių viršininkų parengimui;
- 4) nurodo kaip vieną kartą metuose susitinka su visu jo betarpiškai priklausančių org. vienetų vadovybėmis; lanko apygardos org. vienetus;
- 5) apygardos P kelia į aukštesnius laipsnius (iki puskarininkio įskaitinai);
- 6) pasiūlymus apygardos LA-jus ir sąjūdžio dalyvius apdovanoja L a i s v e s k o v o s k r y ž i m i i l l l a i p n i o .

83. Apv tvirtina apygardos suskirstymą tėviniomis.

c) rinktinės Vadas.

84. An vado betarpiškai priklauso Tv vadai, AnSV ir AnVIV.

85. AnV:

- 1) asmeniškai vadovauja AnV ir AnV mokymui, tikslu parengti juos aukštesnėms pareigoms ir sudaro jų mokymo tvarkaraštus;
- 2) nurodo kaip du kartus į metus susitinka su visu jam priklausančių org. vienetų vadovybėmis; lanko rinktinės org. vienetus;
- 3) rinktinės eilinius kelia į P grandinio laipsnį;
- 4) pasiūlymus rinktinės laisvės kovotojus ir sąjūdžio dalyvius apdovanoja P a s i ž y m ė j i m o L a p u .

86. AnV tvirtina rinktinės suskirstymą

kuopomis ir būriais.

d) Tėvūnijos Vadas.

87. Tv Vado betarpiškai priklauso KpV-dai, atakirų Br bei žemesnių atskirų org.vienetų (neįeinančių į kitų org.vienetų sudėtis) vadai, TvSV ir TvVDV.

88. TvV;

- 1) asmeniškai vadovauja grandžių vadų ir žemesnių P mokymui, tikslu parengti juos aukštesnėms pareigoms; sudaro jų apmokymui tvarkaraščius;
- 2) minima nereguliu kaip vieną kartą per tris mėnesius susitinka kiekvieną jam betarpiškai priklausančių org.vienetų;
- 3) tėvūnijos partizanams - kandidatams suteikia P eilinio laipsnį.

89. TvV tvirtina tėvūnijos suskirstymą skyriais.

90. Tv sudėtyje nesant kuopų, TvV žemesnių org.vienetų atžvilgiu atlieka ir KpV funkcijas.

Smulkesnių organizacinių vienetų vadai.

e) Kuopos Vadas

91. Kp Vado betarpiškai priklauso Br Vadamai, atakirų skyrių bei žemesnių org.vienetų, (neįeinančių į kitų org.vienetų sudėtis, vadai, kuopos vado padėjėjas, kuopos visuomenininkas ir kuopos likvedys.

92. KpV;

- 1) Tv vadui pavedus, moko savo kuopos GrV ir sumanesnius P, tikslu parengti juos aukštesnėms pareigoms arba padėti tame darbe Tv vadui;
- 2) nereguliu kaip vieną kartą per tris mė-

nesius susitinka keikvieną jam betarpiškai priklausančių org. vienetų; tikrina KpVpd, ir Kp visuomenininko, Kp ūkvedžio ir priklausančių org. vienetų veiklą, mokymo eigą, vadų ir P pareigą (statutų, įsakymų, taktikos žiniją); dars skundų klausinėjimas, tikrinaginklus, turta, aprūpinimo stovį, medžiaginių gėrybių bei lėšų naudojimą, atskaitomybę ir tikrinimo rezultatus bei išvadas praneša tikrintųjų org. vienetų vadams ir TvV;

3) bendradarbiauja ir palaiko ryšius su reikiamaiais gretimų org. vienetų vadais;

4) duoda nurodymų KpVpd, Kp visuomenininko ir Kp ūkvedžio veiklai, išaiškina pareigas ir tikrina jų darbą;

5) prižiūri kases ir turto knygas, tvirtina ūkinės atskaitomybės dokumentus.

93. KpV tvirtina kuopos suskirstymą grandimis.

F) Kuopos Vado Padėjėjas.

94. KpVpd dirba Kp vado jam pavestos veiklos srityse ir prireikus jį pavaduoja.

Be to KpVpd tvarko kuopos raštinės reikalus, paruošia raštų bei veiklos žinių projektus ir tvarko kuopos archyvą.

g) Būrio vadas.

95. Br vado betarpiškai priklauso skyrių vadai ir atskirų grandžių vadai.

96. BrV:

1) pagal nustatytą programą moko neparengtus būrio P; sudaro jų mokymo savaitinius tvarkaraščius;

2) norečiau kaip vieną kartą per mėnesį patikrina visą būrio P naudojamą ginklavimo turtą ir tikrinimo duomenis praneša savo betarpiškam viršininkui.

97. Būriui veikiant atskirai, Brv be 95 ir 96 str.str. nurodymų, savo veikloje vadovaujasi dar 107, 110 ir 111 str.str. nurodymais.

98. Atskiro būrio vadas be 95 ir 96 str.str. nurodymų, savo veikloje vadovaujasi dar 109 - 111 str.str. nurodymais.

h Skyriaus vadas.

99. Skyriaus vado betarpiškai priklauso grandžių vadai.

100. SkV:

1) pagal nustatytą programą bei tvarkraštį moko neparengtus skyriaus P;

2) privalo išmokyti visus savo skyriaus P pašinti ginklus. šaudmenis, juos prižiūrėti, mokėti su jais veikti ir pašalinti pasitaikančias kliūtis;

3) norečiau kaip vieną kartą savaitėje nuodugniai patikrina savo skyriaus P naudojamus ginklus ir šaudmenis.

101. Skyriui veikiant atskirai, SkV be 99 ir 100 str.str. nurodymų, savo veikloje vadovaujasi dar 107, 110 ir 111 str.str. nurodymais.

102. Atskiro SkV be 99 ir 100 str.str. nurodymų, savo veikloje vadovaujasi dar 109-111 str.str. nurodymais.

i Grandies vadas.

103. GrV yra artimiausias tiesioginis (betarpiškas) savo grandies P viršininkas. Jis padeda skyriaus vadui mokyti grandies P ir visais atžvilgiais yra atsakingas už grandies P elgesį ir veiksmus.

104. Grandžiai veikiant atskirai. GrV be 103 str. nurodymų, savo veikloje vadovaujasi dar 107, 110 ir 111 str. str. nurodymais.

105. Atskiro GrV be 103 str. nurodymų savo veikloje vadovaujasi dar 109-111 str. str. nurodymais.

j Slapukų grandies vadas.

106. SgrV yra artimiausias tiesioginis (betarpiškas) savo grandies S viršininkas. Jis visais atžvilgiais yra atsakingas už S grandies laisvės kovotojų slapukų elgesį ir veiksmus.

k) Atskirai veikiančio smulkesnio organizacinio vieneto vadas.

107. Atskirai veikiančio smulkesnio org. vn. vado betarpiškoje priklausomybėje gal būti S grandžių vadai bei paskiri S.

108. Atskirai veikiančio smulkesnio org. vn. vadas be 107 str. nurodymų, savo veikloje vadovaujasi dar 110 ir 111 str. str. nurodymais.

Atskiro organizacinio vieneto vadas.

109. Atskiro org. vn. vadas naudojasi vienu laipsniu aukštesnio vado teisėmis ir atlieka tas teisišias atitinkančias pareigas. Pav., atskiro skyriaus vadas naudojasi BrV teisėmis ir savo skyriaus atžvilgiu atlieka BrV pareigas.

Atskiro org. vieneto apibūdinimas duotas 9 str.

110. Atskiro org. vieneto vadui (išskiriant SgrV) visuomenės ir ūkinės veiklos srityse padeda org. vieneto visuomenininkas ir org. vieneto ūkvedys, kurio veikla betarpiškoje org. vn. vado priklausomybėje.

111. Atskiro org, vn. vadas (išskiriant SgrV) be normaliai jo užimamai vietai tenkančių pareigų, papildomai turi dar šias pareigas:

- 1) bendradarbiauja ir palaiko ryšius su reikiamaiais gretimų org. vienetų vadais;
- 2) prisilaikydamas statuto bei aukštesnės vadovybės nustatytos tvarkos, stengiasi savo laiku aprūpinti jo vadovaujame org, vieneto P ginklais, šaudmenimis, apranga, maistu, sanitarijos reikmenimis, sudaryti jų atsargas ir atitinkamai jas išsandėliuoti;
- 3) duoda nurodymą visuomenininko ir akvedžio veiklai. išaiškina pareigas ir tikrina jų darbą;
- 4) prižiūri kases ir turto knygas, tvirtina ūkinės atskaitomybės dokumentus.

----- oooooo -----

S u t r u m p i n i m a i

1. LLKS - Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis.
2. GP - Ginkluotosios Pajėgos.
3. GPV - Ginkluotųjų Pajėgų Vadas.
4. GPS - " " Stabas.
5. GPSV - " " Stabo Viršinink.
6. VD - Visuomeninė Dalis.
7. VDV - Visuomeninės Dalies Vadas.
8. Sr - Sritis.
9. SSV - Srities Vadas.
10. Ap - Apygarda.
11. ApV - Apygardos Vadas.
12. Rn - Rinktinė.
13. RnV - Rinktinės Vadas.
14. Tv - Tėvūnija.
15. TvV - Tėvūnijos Vadas.

16. Kp - Kuopa.
 17. KpV - Kuopos Vadas.
 18. KpVpd - " Vado Padėjėjas.
 19. Br - Būrys.
 20. BrV - Būrio Vadas.
 21. Sk - Skyrius.
 22. SkV - Skyriaus Vadas.
 23. Gr - Grandis.
 24. GrV - Grandies Vadas.
 25. SGr - Slapukų Grandis.
 26. SGrV - " Grandies Vadas.
 27. LK - Laisvės Kovotojas,
 28. P - Partizanas.
 29. S - Slapukas.
 30. org.vn. Organizacinis Vienetas.
- oooooooo-----oooooooo

T u r i n y s .

I

BENDRIEJI NUOSTATAI

1. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis ir jo tikslas	1. psl.
2. Sąjūdžio uždaviniai	1 "
3. " santvarka	3 "
4. Sąjūdžio organizacinių vienetų apibūdinimai	
a) stambesni organizaciniai vienetai	4 p
b) smulkesni organizaciniai	5 psl.
c) atskiras org. vienetas	5 "
d) vadovybės dalinys	6 "
4. Viršininkai ir valdiniai	7 "
5. Bendrosios viršininkų pareigos ir teisės	8 "
6. Vyresnieji ir jaunesnieji	10 "

II

V A L D Y M A S
Sąjūdžio valdymas.

1. Sąjūdžio Taryba	11	psl.
2. " Prezidiumas	11	"
3. " Tarybos Prezidiumo Pirmininkas	13	"
4. " Gynybos Pajėgų Vadas	14	"
5. " Visuomeninės Dalies Viršininkas	15	"

~~6.~~ Sąjūdžio organizacinių vienetų
valdymas.

1. Sąjūdžio Org.vienetų tarybos	17	"
2. " " " vadovybės bendrybės	19	"

Stambesnių Organizacinių vienetų
vadovybės

1. Atskirai veikiančių smulkesnių orga- nizacinių vienetų vadovybės	20	"
3. Sąjūdžio org.vienetų vadai	21	"
Stambesnių org.vienetų vadai	22	"
a) srities Vadas	23	"
b) Apygardos Vadas	23	"
c) Rinktinės Vadas	24	"
d) Tėvūnijos Vadas	25	"

Smulkesnių organizacinių vienetų
vadai

e) Kuopos Vadas	25	"
f) " Vado Padėjėjas	26	"
g) Būrio Vadas	26	"
h) Skyriaus Vadas	27	"
i) Grandies Vadas	27	"
j) Slapukų grandies Vadas	28	"
k) Atskirai veikiančio smulkesnio orga- nizacinio vieneto vadas	28	"
Atskiro organizacinio vieneto vadas	28	"
Sutrumpinimai	29	"